

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ
ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ
РІЗНИМ КАТЕГОРІЯМ ГРОМАДЯН»
кафедра юридичної психології

Статус дисципліни – обов’язкова;
Рівень вищої освіти – другий (магістерський);
Ступінь вищої освіти – магістр;
Форми здобуття вищої освіти – інституційна (заочна);
Мова навчання – державна;
Навчальний рік – 2025-2026
Форма підсумкового контролю – екзамен

Сняtkова Тетяна Миколаївна

Науковий ступінь: доктор філософії

Посада: доцент кафедри

Профайл викладача:

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=ldtArKIAAAAJ>

Тел: 063-405-48-68

Робоче місце: пл. Солом’янська, 1, каб 325

Контактний телефон

Електронна адреса

Розклад навчальних занять

Консультації

тел. 520-08-89

E-mail: k015@naiau.kiev.ua

Робоче місце: пл. Солом’янська, 1, каб. 325

Очні:

(відповідно до графіка консультацій науково-педагогічних працівників кафедри) з 14:00 до 16:30

Онлайн:

електронною поштою, пн-пт з 9:00 до 16:00

Сторінка дистанційного курсу <https://dn.navs.edu.ua/course/view.php?id=4583>

Стислий опис навчальної дисципліни

Дисципліна «Організаційно-правові засади психологічної допомоги різним категоріям громадян» розглядає ключові аспекти надання психологічної допомоги в контексті чинного законодавства та організаційних вимог. Вона

охоплює нормативно-правові акти, що регулюють діяльність психологів, права та обов'язки фахівців і клієнтів, а також етичні норми та принципи.

Метою викладання навчальної дисципліни «Організаційно-правові засади психологічної допомоги різним категоріям громадян» є формування у здобувачів вищої освіти системних знань про організаційні та правові основи надання психологічної допомоги, що забезпечують ефективну професійну діяльність у різних соціальних інститутах. Опанування дисципліни спрямоване на розвиток умінь орієнтуватися у чинному законодавстві України та міжнародних нормативно-правових актах, що регулюють сферу психологічної допомоги, а також на формування здатності застосовувати ці знання у роботі з різними категоріями громадян. Теоретична та практична підготовка сприятиме вихованню професійно важливих якостей – правової культури, етичної відповідальності, професійної толерантності та здатності діяти відповідно до законодавчих і моральних норм.

Основним завданням вивчення дисципліни «Організаційно-правові засади психологічної допомоги різним категоріям громадян» є створення умов для засвоєння здобувачами освіти знань, умінь і навичок, необхідних для розуміння організаційних та правових аспектів надання психологічної допомоги; орієнтації у національних і міжнародних правових документах, що регламентують діяльність психолога; засвоєння етичних стандартів та норм професійної поведінки; практичного застосування правових знань у процесі організації та надання психологічної допомоги різним категоріям громадян.

Формат навчальної дисципліни.

Навчальна дисципліна «Організаційно-правові засади психологічної допомоги різним категоріям громадян» проводиться в заочному форматі, має чітку структуру, завдання і систему оцінювання.

Форми та методи навчання – *словесні методи* (лекція, розповідь-пояснення), *наочні* (ілюстрація), *практичні* (репродуктивні, проблемно-пошукові, інтерактивні (дискусія); інформаційні й евристичні, складання коментованої схеми навчального питання, метод термінологічного вправлення.

Система підсумкового контролю – застосовується 100-бальна шкала оцінювання, а також національна система (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) та система ECTS (A, B, C, D, E, F, FX). *Методи підсумкового контролю*: усна відповідь або тестування.

Пререквізити: «Актуальні проблеми практичної психології», «Психологія життєвих криз», «Психологія психотравми», «Екстремальна та кризова психологія», «Основи психологічного консультування», «Основи психодіагностики».

Постреквізити: «Актуальні проблеми основних напрямів практичної психології», «Основи психологічної профілактики», «Актуальні проблеми кризової психології».

Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Інтегральна компетентність. Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення дослідження та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

Програмні результати навчання:

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності

Перелік компетентностей, розвитку яких сприяє вивчення навчальної дисципліни

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- ✓ основні поняття та принципи організації психологічної допомоги;
- ✓ законодавчі та нормативно-правові акти України у сфері охорони психічного здоров'я та психологічної допомоги;
- ✓ міжнародні стандарти і рекомендації щодо надання психологічної допомоги;

- ✓ права, обов'язки та відповідальність психолога в професійній діяльності;
- ✓ етичні засади психологічної практики;
- ✓ специфіку організації психологічної допомоги різним категоріям громадян (дітям, підліткам, сім'ям, особам похилого віку, військовослужбовцям, постраждалим від насильства, переселенцям тощо).

вміти:

- ✓ орієнтуватися у чинному законодавстві та застосовувати його норми у практичній діяльності;
- ✓ визначати організаційно-правові умови надання психологічної допомоги конкретним категоріям населення;
- ✓ аналізувати та узагальнювати нормативно-правові акти з метою вирішення професійних завдань;
- ✓ дотримуватися етичних принципів і правових норм у процесі професійної взаємодії;
- ✓ здійснювати інформаційний пошук та критично оцінювати правові й організаційні джерела;
- ✓ застосовувати набуті знання для ефективної взаємодії з державними, громадськими та міжнародними організаціями у сфері психологічної допомоги.

На рівні навичок і вмінь здобувачі вищої освіти мають:

Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	4 год.
семінарські заняття	8 год.
практичні заняття	6 год.
самостійна робота	102 год.

Ознаки навчальної дисципліни:

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Рік навчання здобувачів вищої освіти	Нормативний/ вибірковий
2024	1	Психологія	1	нормативний (Н)

Схема навчальної дисципліни

Тема заняття, кількість годин план заняття, тези	Вид навчального заняття	Необхідне обладнання	Ресурси в Інтернеті, література	Права та обов'язки здобувачів під час проведення навчального заняття	Перелік необхідних завдань, які мають виконати здобувачі на занятті	Бал (оцінки)	Примітки
Т.1. Організаційні засади надання психологічної допомоги в Україні. (2 год.)	Лекція	Ноутбук, проектор	https://mon.gov.ua/ua https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbuv.gov.ua/ http://nplu.org/	Отримання якісних освітніх послуг; справедливе та об'єктивне оцінювання;	Засвоїти теоретичний матеріал		

План: 1. Поняття, цілі та завдання психологічної допомоги. 2. Суб'єкти надання психологічної допомоги (державні, громадські, приватні структури). 3. Система охорони психічного здоров'я: місце та роль психолога. 4. Моделі організації психологічної допомоги в Україні та світі. 1.				виконувати вимоги освітньої програми.			
Т.1. Організаційні засади надання психологічної допомоги в Україні. (2 год.) План: 1. Аналіз структури системи психологічної допомоги в Україні. 2. Визначення ролі психолога в освітніх, медичних та соціальних закладах. 3. Обговорення кейсів: - організація психологічної допомоги у школі; - роль психолога у кризовому центрі; - приватна практика – виклики та перспективи. 4. Порівняння українських і зарубіжних моделей психологічної допомоги.	Семінар	Ноутбук, проектор	https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbuv.gov.ua/ http://nplu.org/	Поважати гідність, права, свободи та законні інтереси учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм тощо.	Відтворити навчальний матеріал у межах плану; змодельовати ситуації використанн я одержаних знань у практичній діяльності психолога.	Від 2 до 5.	

Т.2. Правові та етичні основи професійної діяльності психолога. (2 год.) План: 1. Нормативно-правові акти України, що регламентують психологічну допомогу (Закон України «Про психологічну допомогу», «Про охорону здоров'я», інші). 2. Міжнародні документи у сфері психічного здоров'я та прав людини. 3. Права, обов'язки та відповідальність психолога. 4. Етичний кодекс психолога: принципи та їх практичне застосування.	Семінар	Ноутбук, проектор	https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbuu.gov.ua/ http://nplu.org/	Поважати гідність, права, свободи та законні інтереси учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм тощо.	Відтворити навчальний матеріал у межах плану; змодельовати ситуації використання одержаних знань у практичній діяльності психолога.	Від 2 до 5	
Т.2 Правові та етичні основи професійної діяльності психолога. (2 год.) План: 1. Розглянути Закон України «Про соціальні послуги». Визначити, які види психологічної допомоги відносяться до соціальних послуг, хто має право їх надавати та які вимоги до постачальників цих послуг 2. Проаналізувати Сімейний кодекс України та Закон України «Про охорону дитинства». Визначте правові	Практичне	Ноутбук, проектор	https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbuu.gov.ua/ http://nplu.org/	Поважати гідність, права, свободи та законні інтереси учасників освітнього процесу, дотримуватися вимог освітньої програми тощо	Відтворити навчальний матеріал у межах плану; змодельовати ситуації використання одержаних знань у практичній діяльності психолога	Від 2 до 5.	

підстави для надання психологічної допомоги неповнолітнім без згоди батьків (законних представників) у випадках, коли існує загроза життю чи здоров'ю дитини. 3.Виокремити етичні принципи в роботі психолога. 4. Розробити в групах міні-проект «Етичні норми роботи психолога з ветеранами та членами їх сімей». Визначити, які додаткові етичні принципи слід враховувати, працюючи з цією категорією громадян. 5. Відпрацювання навичок встановлення терапевтичного контакту та укладання інформованої згоди з урахуванням правових аспектів.							
Т.3. Організаційно-правові особливості надання психологічної допомоги різним категоріям громадян (2 год.) План: 1. Психологічна допомога дітям і підліткам. 2. Психологічна допомога сім'ям та особам, які зазнали насильства. 3. Психологічна допомога військовослужбовцям, ветеранам та внутрішньо переміщеним особам. 4. Психологічна допомога людям похилого віку та особам з	Лекція	Ноутбук, проектор	https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbuv.gov.ua/ http://nplu.org/	Отримання якісних освітніх послуг; справедливе та об'єктивне оцінювання; виконувати вимоги освітньої програми.	Засвоїти теоретичний матеріал		

інвалідністю. 5. Взаємодія державних і недержавних структур у наданні допомоги різним групам населення.							
Т.3. Організаційно-правові особливості надання психологічної допомоги різним категоріям громадян (4 год.) План: 1. Особливості та методи надання психологічної допомоги дітям та підліткам. 2. Специфіка психологічної роботи з особами з інвалідністю (інструменти та підходи). 3. Наданні психологічної допомоги ветеранам та учасникам бойових дій. Методики роботи з ПТСР. 4. Надання психологічної допомоги особам, що постраждали від домашнього насильства. 5. Особливості надання психологічної допомоги поліцейським УБД та їх родинам. 6. Питання конфіденційності та інформованої згоди в контексті роботи з різними категоріями клієнтів.	Семінар	Ноутбук, проектор	https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org/	Поважати гідність, права, свободи та законні інтереси учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм тощо.	Відтворити навчальний матеріал у межах плану; змодельовати ситуації використання одержаних знань у практичній діяльності психолога	Від 2 до 5.	
Т.3. Організаційно-правові особливості надання психологічної допомоги різним категоріям громадян (4 год.)	Практичне		https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org/	Поважати гідність, права, свободи та законні інтереси учасників освітнього процесу, дотримуватися вимог освітньої	Відтворити навчальний матеріал у межах плану; змодельовати ситуації використання одержаних знань у	Від 2 до 5.	

План: 1. Розгляд законодавчих норм щодо захисту прав дітей, жертв насильства, ветеранів переселенців. 2. Аналіз кейсів: - дитина, яка пережила булінг; - жінка – жертва домашнього насильства; - працівник поліції після повернення з зони бойових дій; - людина похилого віку, що потребує підтримки. 3. Рольові ігри: відпрацювання навичок кризового консультування. 4. Груповий проєкт: розробка плану міжвідомчої взаємодії (психолог – соціальна служба – медичний заклад – поліція).				програми тощо	практичній діяльності психолога.		
---	--	--	--	---------------	----------------------------------	--	--

ОСНОВНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

1. Кокун О.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Олійник В.О., Хоружий С.М., Ларіонов С.О., Сириця М.В. Особливості надання психологічної допомоги військовослужбовцям, ветеранам та членам їхніх сімей цивільними психологами : метод. посіб. Київ : 7БЦ, 2023. 175 с.

2. Науково-практичне забезпечення пріоритетних напрямків роботи фахівців психологічної служби : поширення досвіду Полтавщини [методичний посібник] / [І. В. Близнюк, В. А. Божко, С. П. Горбонос та ін.] / укладач Н. О. Лук'яненко; за ред. В. Ф. Моргуна. Полтава : ПОППО, 2009. 104 с.

3. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи : навч. посіб. / Гридковець Л. та ін. ; за заг. ред. Л. Гридковець. Том 3. Київ, 2018. 236 с.

4. Основи роботи психолога внутрішніх військ МВС України: навч. посіб. / І.І. Ліпатов, І.І. Приходько, Ю.Б. Ірхін, В.І. Пасічник та ін. Харків: Акад. ВВ МВС України, 2008. 153 с.

5. Особливості стосунків «психотерапевт – клієнт» у сучасному соціокультурному середовищі : монографія / З. Г. Кісарчук та ін. ; за ред. З. Г. Кісарчук. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2017. С. 225.

6. Перша психологічна допомога в гострих стресових ситуаціях: навч.-прак-тич. посіб. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О.А. Моргунов ; [О. І. Федоренко та ін.] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. 84 с.

7. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: методичний посібник / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос, Л. І. Литвиненко., Царенко Л. Г.; за ред. З. Г. Кісарчук. Київ: ТОВ «Видавництво «Логос». 2015. 207 с.

8. Психологічна допомога працівникам ОВС, які виконують службові обов'язки в екстремальних умовах діяльності : навч.-метод. посіб. / Д. О. Александров, О. А. Левенець. Київ: Національна академія внутрішніх справ, 2015. 121 с.

9. Обуховська А.Г., Острова В.Д. Психологічна служба: підручник / за ред. В.Г.Панок . Київ : Ніка-Центр, 2016. 362 с.

10. Шевченко Л.О., Чепіга Л.П. Практична психологія : навчальний посібник. Харків : Константа, 2018. 191 с.

Ресурси:

<https://mon.gov.ua/ua>
<https://www.naiu.kiev.ua/>
<http://www.nbu.gov.ua/>
<http://nplu.org/>

Технічне та програмне забезпечення/обладнання. Пакет програмних продуктів Microsoft Office; мультимедійний проєктор, комп'ютер, інтерактивні дошки. Проведення занять з використанням мультимедійної установки, що надає ілюстративності під час висвітлення окремих прикладних аспектів психолого-педагогічного супроводження процесу управління персоналом.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання. Дисципліна сформована та викладається відповідно до вимог Положення про академічну доброчесність у Національній академії внутрішніх справ, яке було розроблено на основі українського та світового досвіду етичної нормотворчості. Даний документ затверджений Вченою радою Національної академії внутрішніх справ (протокол № 5 від 27.03.2018) та введений в дію наказом ректора Академії (наказ № 422 від 30.03.2018). Згідно його положень члени наукової спільноти у своїй діяльності керуються нормами та правилами етичної поведінки та професійного спілкування, зважають на принципи та умови дотримання академічної доброчесності.

Оцінювання результатів навчання

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<i>участь в роботі впродовж занять, у тому числі опрацювання завдань самостійної підготовки / залік – 60/40</i>
Вимоги до письмової роботи (за умови наявності)	<i>не передбачається</i>
Семінарські заняття	<i>під час семінарських занять здобувачів відбувається опрацювання навчальних питань у межах плану, а також вивчення окремих розділів дисципліни під керівництвом викладача.</i>
Умови допуску до підсумкового контролю	<i>за умови засвоєння визначеного науково-педагогічним працівником обсягу</i>

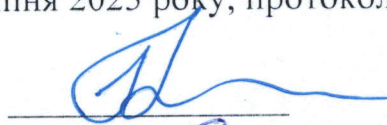
		навчального матеріалу, виконання поточних завдань.	
Аудиторна робота (поточне накопичення балів)	Підсумковий контроль		Підсумкова кількість балів
	Екзамен		
Max 40%	Max 60%		Max 100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74		D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

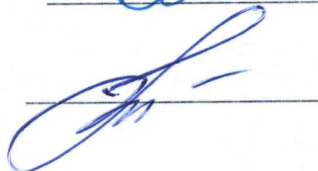
Силабус схвалено на засіданні кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ 03 липня 2025 року, протокол № 23

Завідувач кафедри

Іван ОХРИМЕНКО

Підпис авторів силабусу

Тетяна СНЯТКОВА